

MIELUUMMIN VÄHEMMÄN, MUTTA PAREMPAA

Valtiokoneistomme parantamiskysymyksessä Työläis- ja talonpoikaisinspektion ei mielestäni pidä tavoitella paljoutta eikä hätiköidä. Me olemme tähän saakka ehtineet niin vähän harkita valtiokoneistomme laatua ja pitää siitä huolta, että on paikallaan huolehtia sen perinpohjaisesta valmentamisesta ja siitä, että Työläis- ja talonpoikaisinspektioon keskitettäisiin ominaisuuksiltaan todella nykyaikaista ihmisainesta, s.o. sellaista väkeä, joka ei jää jälkeen parhaista Länsi-Euroopan esikuvista. Sosialistiselle tasavallalle se on tietysti liian vaatimaton ehto. Mutta ensimmäinen viisivuotiskausi on herättänyt meissä melko paljon epäuskoa ja skeptillisyyttä. Olemme tahtomattamekin taipuvaisia suhtautumaan sillä tavalla niihin, jotka pärpättävät liian paljon ja kovin kevytmielisesti esimerkiksi „proletaarisesta kulttuurista”: meille riittäisi ensi aluksi nykyinen porvarillinen kulttuuri, meille riittäisi, kun aluksi vapautuisimme korkeimmantyyppisestä esiporvarillisesta kulttuurista, s.o. virkamies- tai maaorjuuskulttuurista j.n.e. Kulttuurikysymyksissä hätiköiminen ja leventely on kaikkein vahingollisinta. Monien nuorten kynänkäyttäjien ja kommunistiemme pitäisi panna tämä visusti korvansa taa.

Niinpä valtiokoneistoa koskevassa kysymyksessä meidän onkin nyt tehtävä aikaisemmasta kokemuksestamme se johtopäätös, että parasta olisi toimia hitaammin.

Valtiokoneistoon nähden asiat ovat meillä niin surkealla, etten sanoisi suorastaan inhottavalla kannalla, että meidän pitää ensin harkita välittömästi sitä, millä tavalla voitaisiin taistella siinä esiintyviä epäkohtia vastaan, unohtamatta, että näiden epäkohtien juuret ovat syvällä entisyydessä,

jota, vaikka se onkin kumottu, ei silti ole raivattu pois, se ei ole vielä kauaksi menneisyyteen jäänyt kulttuurivaihe. Nimenomaan kulttuurista asetankin tässä kysymyksen, sillä näissä asioissa voidaan pitää saavutettuna vain sitä, mikä on juurtunut kulttuuriin, elintapoihin, tullut tottumukseksi. Mutta voidaan sanoa, että sitä, mikä yhteiskuntarakenteessamme on hyvää, ei ole lainkaan mietitty, käsitetty eikä tajuttu, se on kiireessä temmattua, tarkistamatonta ja kokeilematonta, sitä ei ole vahvistettu käytännössä eikä varmennettu j.n.e. Toisin ei tietysti voinut ollakaan vallankumouksellisena kautena ja kehityksen ollessa niin päättä huimaavan nopeaa, että olemme viidessä vuodessa siirtyneet tsarismista neuvostojärjestelmään.

On jo aika viisastua. On pelastauduttava suhtautumalla epäuskoisesti kaikkeen hätäpikaiseen etenemiseen, kaiklaiseen kerskailuun y.m.s., on harkittava, miten voitaisiin tarkistaa ne edistysaskeleet, joita me joka tunti kuulumme, joka minuutti otamme ja jotka sitten joka sekunti todistamme epävarmoiksi, kestäättömiksi ja käsittämättömiksi. Hätiköiminen olisi tässä suhteessa kaikkein vahingollisinta. Olisi mitä vahingollisinta luottaa siihen, että me jo jotakin tiedämme, tai siihen, että meillä on edes jossain määrin riittävästi aineksia luodaksemme todella uuden koneiston, jota todella voidaan ansaitusti sanoa sosialistiseksi, neuvostolaiseksi j.n.e.

Ei, sellaista koneistoa ja jopa sen aineksia meillä on naurettavan vähän, ja meidän on muistettava, ettei sen luomisessa saa säästää aikaa ja että se vaatii monta, monen monta vuotta.

Mitä aineksia meillä on luodaksemme tuon koneiston? Vain kahdenlaisia. Ensinnäkin sosialismin puolesta käydyn taistelun innoittamat työläiset. Nämä ainekset eivät ole kyllin valistuneita. He haluaisivat luoda meille paremman koneiston. Mutta he eivät tiedä miten se olisi tehtävä. He eivät voi sitä tehdä. He eivät ole tähän mennessä saavuttaneet sitä kehitys- ja sivistystasoa, jota se vaatii. Ja se vaatii nimenomaan sivistystä. Tässä suhteessa ei saada mitään aikaan yltiöpäisyydellä tai rynnistyksellä, toimekkuudella tai tarmolla tai yleensä joillakin muilla paremmilla inhimillisillä ominaisuuksilla. Toiseksi tiedon, valistuksen ja opetuksen ainekset, joita meillä on naurettavan vähän kaikkiin muihin valtioihin verraten.

Ja tässä ei saa unohtaa, että olemme vielä liian taipuvaisia korvaamaan nämä tiedot (taikka luulemaan, että ne voidaan korvata) uutteruudella, hätiköinnillä j.n.e.

Valtiokoneistomme uudistamiseksi meidän on hinnalla millä hyvänsä asetettava tehtäväksemme: ensinnäkin — opiskella, toiseksi — opiskella ja kolmanneksi — opiskella ja sitten pidettävä tarkkaa vaaria siitä, ettei oppimme jää kuolleeksi kirjaimeksi tai muotilauseeksi (mitä meillä muuten ilmenee varsin usein, eihän tässä mitään salaamista ole), että oppi todella muuttuu lihaksi ja vereksi, muodostuu kokonaan ja toden teolla jokapäiväisen elämämme perusainekseksi. Sanalla sanoen, meidän ei pidä esittää niitä vaatimuksia, joita Länsi-Euroopan porvaristo esittää, vaan niitä, mitkä ansaitsevat tulla esitetyiksi ja sopivat esitettäviksi maalle, joka on ottanut tehtäväkseen kehittyä sosialistiseksi maaksi.

Johtopäätökset sanotusta: meidän on tehtävä Työläis- ja talonpoikaisinspektiosta, valtiokoneistomme parantamisen välikappaleesta, todella mallikelpoinen laitos.

Jotta se voisi kohota kyllin korkealle tasolle, on pidettävä sääntönä: mittaa seitsemän kertaa, leikkaa kerran.

Sitä varten uuden kansankomissariaatin luomiseen on käytettävä kaikkea sitä, mikä yhteiskuntajärjestelmässämme on todella parasta, on käytettävä sitä mitä suurimmalla varovaisuudella, harkiten ja asiantuntemuksella.

Sitä varten on välttämätöntä, etteivät yhteiskuntajärjestelmämme parhaat ainekset, nimittäin: ensinnäkin eturivin työläiset ja toiseksi todella valistuneet ainekset, joista voidaan mennä takuuseen, etteivät he usko sokeasti yhteenkään sanaan eivätkä sano sanaakaan omantunnon vastaisesti, pelkäisi tunnustaa mitään vaikeuksia eivätkä pelkäisi minkäänlaista taistelua saavuttaakseen päämäärän, jonka he ovat itselleen vakavasti asettaneet.

Olemme touhunneet jo viisi vuotta valtiokoneistomme parantamiseksi, mutta se on nimenomaan vain touhua, joka on viiden vuoden aikana todistanut vain kelvottomuutensa tai vieläpä hyödyttömyytensä, vieläpä vahingollisuutensa. Tuo touhu on näyttänyt meistä työnteolta, mutta todellisuudessa se on turmellut laitoksiamme ja aivojamme.

Tähän on vihdoinkin saatava aikaan muutos.

On otettava säännöksi: mieluummin määrällisesti vähemmän, mutta laadullisesti parempaa. On otettava

säännöksi: mieluummin kahden tai vaikkapa kolmen vuoden kuluttua kuin hätiköiden, ilman mitään toivoa saada kunnollista ihmisainesta.

Tiedän, että tämän säännön noudattaminen ja soveltaminen meidän oloissamme tulee olemaan vaikeaa. Tiedän, että päinvastainen sääntö tulee raivaamaan meillä itselleen tietä tuhansien takaporttien kautta. Tiedän, että on tehtävä ankaraa vastarintaa, että on osoitettava hitonmoista sitkeyttä, että työ tällä alalla tulee ainakin ensi vuosina olemaan helkkarin epäkiitollista; mutta kuitenkin olen varma, että vain sellaisella työllä voimme saavuttaa tarkoituserämme ja vasta sitten kun olemme sen saavuttaneet, me luomme tasavallan, joka todella ansaitsee tulla nimitetyksi neuvostolaiseksi, sosialistiseksi j.n.e. j.n.e. y.m.s.

Monen lukijan mielestä numerot, joita käytin esimerkkinä edellisessä kirjoituksessani*, lienevät varmaankin liian pieniä. Olen varma, että nuo numerot voidaan todistaa riittämättömiksi monin laskelmin. Mutta mielestäni meidän on pidettävä noita ja kaikkia muita laskelmia tärkeämpänä yhtä seikkaa: pyrkimystä siihen, että laatu olisi todella mallikelpoista.

Olen sitä mieltä, että mitä valtiokoneistoomme tulee, juuri nyt on koittanut vihdoinkin aika, jolloin meidän on työskenneltävä sen hyväksi toden teolla mitä vakavimmin ja jolloin hätiköiminen tässä työssä on miltei vahingollisinta. Siksi varottaisin kovasti suurentamasta noita numeroita. Päinvastoin, käsitykseni mukaan tässä on oltava erikoisen kitsaita numeroihin nähden. Puhukaamme suoraan. Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatilla ei ole nyt mitään arvovaltaa. Kaikki tietävät, ettei ole muita sen kehnommin järjestettyjä laitoksia kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektiimme laitokset ja että nykyisissä oloissa tältä kansankomissariaatilta on turhaa mitään vaatiakaan. Meidän on painettava tämä lujasti mieleemme, jos aiomme todellakin kehittää muutamassa vuodessa laitoksen, jonka pitää ensinnäkin olla mallikelpoinen, toiseksi herättää kaikissa ehdotonta luottamusta ja kolmanneksi todistaa jokaiselle, että olemme todella osoittaneet tarpeelliseksi niin korkean viraston kuin Keskuskontrollikomission (KKK) toiminnan. Kaikista toimihenkilöiden määrää kos-

* Ks. tätä osaa, ss. 471—476. *Toim.*

kevista yleisistä normeista on mielestäni luovuttava heti ja kerta kaikkiaan. Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilöt meidän on valittava aivan erikoisella tavalla ja vain mitä ankarimman kokeilun perusteella. Miksi tosiaankin perustaisimme kansankomissariaatin, jossa työt sujuisivat jotenkuten, joka ei taaskaan nauttisi pienintäkään luottamusta ja jonka sanalla ei olisi kerrassaan mitään vaikutusta? Mielestäni perustehtävämme on välttää tätä sellaisessa uudelleenjärjestelyssä, minkä nyt aiomme suorittaa.

Työläisten, joita otamme KKK:n jäseniksi, täytyy olla kommunisteina moitteettomia, ja arvelen, että on tehtävä vielä kauan työtä opettaaksemme heidät tekemään työtä ja käsittämään tehtävänsä. Edelleen, apulaisina tässä työssä täytyy olla tietty määrä sihteerejä, joiden suhteen on vaadittava monenkertaista tarkastusta ennen virkaan nimittämistä. Ja lopuksi, niiden toimihenkilöiden, jotka me poikkeustapauksessa rohkenemme asettaa heti Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilön paikalle, on täytettävä seuraavat vaatimukset:

ensinnäkin heillä täytyy olla muutamien kommunistien antamat suositukset;

toiseksi heidän täytyy todistaa, että he tuntevat valtiokoneistomme;

kolmanneksi heidän täytyy todistaa, että he tuntevat valtiokoneistomme teoreettiset perusteet, hallinto-opin, kirjanpidon j.n.e. perusteet;

neljänneksi heidän täytyy päästä työssään yhteisymmärrykseen KKK:n jäsenten ja oman sihteeristönsä kanssa niin hyvin, että voisimme mennä takuuseen koko tämän koneiston työstä.

Tiedän, että nämä vaatimukset kysyvät tavattoman suuria edellytyksiä, ja pelkään pahoin, että useimmat Työläis- ja talonpoikaisinspektion „käytännönmiehet” julistavat nämä vaatimukset mahdottomiksi tai alkavat tehdä niistä pilaa. Mutta minä kysyn keneltä tahansa Työläis- ja talonpoikaisinspektion nykyiseltä johtajalta tai henkilöiltä, jotka ovat tekemisissä sen kanssa, voiko hän sanoa minulle vilpittömästi — mihin tarvitaan käytännössä sellaista kansankomissariaattia kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektiota? Arvelen, että tuo kysymys auttaa häntä löytämään kohtuullisuuden rajat. Joko ei kannata lainkaan ryhtyä yhteen

niistä uudelleenjärjestelyistä, joita meillä on ollut jo niin paljon, sellaisen toivottoman työalan kuin Työläis- ja talonpoikaisinspektion uudelleenjärjestelyyn, tai sitten on todella otettava tehtäväksi luoda hitaasti, vaikeata ja epätavallista tietä, monien tarkastusten kautta jotain todella mallikelpoista, joka ei herättäisi kunnioitusta kaikissa ainoastaan siksi, että virka- ja arvonimet sitä vaativat.

Ellei riitä kärsivällisyyttä, ellei tuohon työhön uhrata muutamia vuosia, niin on parempi, ettei siihen käydä lainkaan käsiksi.

Niistä virastoista, joita olemme jo leiponeet työn järjestelyn instituuttien y.m.s. alalla, on mielestäni valikoitava vähimmäismäärä, on tarkistettava, että niiden työskentely olisi järjestetty aivan vakavasti, ja jatkettava työtä vain siten, että se todella olisi nykyaikaisen tieteen tasolla ja antaisi meille kaikki mahdolliset tulokset. Silloin ei ole utopiaa toivoa, että muutamassa vuodessa saadaan aikaan laitos, joka pystyy täyttämään tehtävänsä, nimittäin toimimaan järjestelmällisesti ja järkkymättä valtiokoneistomme parantamiseksi, nauttien työväenluokan, Venäjän kommunistisen puolueen ja tasavaltamme koko väestön luottamusta.

Sitä voitaisiin ryhtyä valmistelemaan jo nyt. Jos Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissariaatti suostuisi tähän suunniteltuun uudelleenjärjestelyyn, silloin se voisi ryhtyä heti valmistaviin toimenpiteisiin ja toimia sitten järjestelmällisesti niiden toteuttamiseksi loppuun asti hätköimättä ja kieltäytymättä tekemästä uudelleen sitä, mikä on jo kerran tehty.

Kaikenlainen puolinen ratkaisu olisi tässä äärimmäisen vahingollista. Kaikenlaiset Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilöiden normit, olkoot niiden lähtökohtana mitkä tahansa muut käsitykset, pohjautuisivat tosiasiallisesti vanhoihin virkamiesmäisiin käsityksiin, vanhoihin ennakkoluuloihin, siihen, mikä on jo tuomittua, mikä aiheuttaa yleistä ivaa j.n.e.

Kysymys on tässä oikeastaan näin:

Joko näytetään nyt, että olemme todellakin oppineet jotain valtiorakennustyössä (eihän ole syntyä oppia jotain viidessä vuodessa), tai tunnustetaan, ettemme ole kypsyy-

neet sitä varten; ja silloin ei kannata siihen työhön ryhtyäkään.

Arvelen, ettei ole lainkaan liioiteltua olettaa, että olemme oppineet jo kylliksi voidaksemme käytettävissämme olevan ihmisaineksen turvin rakentaa järjestelmällisesti ja kokonaan uudelleen vaikkapa yhden kansankomissariaatin. Tosin tämän yhden kansankomissariaatin pitää olla määrävävä koko valtiokoneistomme suhteen.

On julistettava heti yleensä töiden ja erikoisesti hallintotyön järjestelyä käsittelevän kahden tai useamman oppikirjan laatimiskilpailu. Pohjaksi voidaan ottaa meillä jo julkaistu Jermanskin kirja, vaikka hän, tulkoon sulkumerkeissä sanotuksi, onkin ilmeisen myötätuntoinen menshevismiiä kohtaan eikä sovi Neuvostovallalle kelvollisen oppikirjan laatijaksi. Pohjaksi voidaan ottaa myös Kerzhentsevin hiljattain ilmestynyt kirja, ja vihdoinkin voivat kelvata vielä jotkut erikoisalojen oppikirjat.

On lähetettävä muutamia asiantuntevia ja tunnollisia henkilöitä Saksaan tai Englantiin valitsemaan kirjallisuutta ja perehtymään tähän kysymykseen. Englannin mainitsen siltä varalta, jos Amerikkaan tai Kanadaan lähettäminen kävisi mahdolliseksi.

On asetettava valiokunta, joka laatii alustavan tutkinto-ohjelman Työläis- ja talonpoikaisinspektion toimihenkilöehdokkaita varten, samoin KKK:n jäsenehdokkaita varten.

Tämä ja muu tämänkaltainen työ ei tietenkään rasita Työläis- ja talonpoikaisinspektion kansankomissaaria, kollegion jäseniä eikä KKK:n puhemiehistöä.

Rinnan tämän kanssa on asetettava valmisteluvaliokunta valikoimaan ehdokkaita KKK:n jäsenten toimeen. Luullakseni tähän toimeen kelpaavia ehdokkaita meillä löytyy nyt jo enemmän kuin riittävästi jokaisen hallintoviraston kokeimpien työntekijöiden joukosta kuin myös neuvostokoulujemme ylioppilaiden keskuudesta. Tuskin olisi oikein jättää etukäteen laskuista pois kumpaakaan ryhmää. Nähtävästi on parempi, jos tämä laitos on kokoonpanoltaan moninainen, meidän on löydettävä siihen monien ominaisuuksien yhdistelmiä, erilaisten hyvien ominaisuuksien yhdistelmiä, joten ehdokasluettelon laatimisessa joudutaan tekemään kovasti työtä. Vähiten toivottavaa esimerkiksi olisi, että

uusi kansankomissariaatti muodostettaisiin saman kaavan mukaan, sanokaamme virkailijatyyppeistä ihmisistä tai jätettäisiin syrjään agitaattorityyppeiset ihmiset tai sellaiset henkilöt, joille on ominaista ystävällisyys tai kyky päästä tämänluontoisille työntekijöille jossain määrin epätavalliseen seuraan j.n.e.

* *
*

Luulen, että esitän parhaiten ajatukseni vertaamalla suunnitelmaani akateemisiin laitoksiin. KKK:n jäsenten tulee puhemiehistönsä johdolla tarkastaa järjestelmällisesti kaikki Politbyroon paperit ja asiakirjat. Samalla heidän pitää jakaa oikealla tavalla aikansa eri tehtävien välillä, jotka koskevat asiainhoidon tarkastamista laitoksissamme, pienimmistä ja yksityisistä laitoksista alkaen aina korkeimpia valtionvirastoja myöten. Ja vihdoin heidän tehtäviinsä kuuluu teorian tutkiminen, s.o. töiden järjestelyn teorian tutkiminen sillä alalla, jolle he aikovat omistautua, sekä käytännöllinen harjoittelu joko vanhempien tovereiden tai työn järjestelyn instituuttien opettajien ohjauksella.

Mutta mielestäni he eivät mitenkään voi rajoittua vain tällaisiin akateemisiin harrastuksiin. Sen ohella heidän on valmistauduttava myös tehtäviin, joita en kainostelisi sanoa valmistautumiseksi saamaan kiikkiin, en sano veijareita, mutta joitakin senkaltaisia, ja keksimään erikoisia oveluuksia salatakseen käyntinsä, menettelynsä j.n.e.

Jos kohta moiset esitykset aiheuttaisivat Länsi-Euroopan virastoissa ennen kuulumatonta suuttumusta, siveellistä paheksumista j.n.e., niin arvelen, ettemme me ole vielä siinä määrin byrokratisoituneet, että olisimme taipuvaisia sellaiseen. Uusi talouspolitiikka ei ole vielä ehtinyt saada meillä niin suurta kunnioitusta, että loukkaannuttaisiin sellaisesta ajatuksesta, että joku mahdollisesti saadaan kiikkiin. Neuvostotasavalta on rakennettu meillä vasta äskettäin ja kaikenlaista rojua on niin paljon, että tuskinpa kenenkään päähän pälkähtää loukkaantua ajatuksesta, että tuon rojun keskellä voidaan suorittaa etsintöjä turvautumalla tietynlaiseen oveluuteen ja tiedusteluihin, jotka joskus kohdistu-

vat melko etäisiin lähteisiin tai jotka suoritetaan melkoisia kiertoteitä käyttäen, ja jos jollekin pälkähtäisikin päähän sellainen, niin varmasti me kaikki nauraisimme makeasti sellaiselle henkilölle.

Toivokaamme, että luusi Työläis- ja talonpoikaisinspektiomme vapautuu sellaisesta ominaisuudesta, jota ranskalaiset sanovat pruderie'ksi ja jota me voimme sanoa naurettavaksi keimailuksi tai naurettavaksi isotteluksi ja josta on erikoisen suurta etua koko byrokraliallemme, niin neuvosto- kuin puoluebyrokraliallekin. Sulkeissa huomauttakoon, että meillä esiintyy byrokraliaa paitsi neuvostovirastoissa myös puoluevirastoissa.

Kun edellä kirjoitin, että meidän pitää opiskella ja opiskella työn korkeimman järjestelyn instituuteissa j.n.e., niin tämä ei suinkaan tarkoita, että käsittäisin tämän „opiskelun” jotenkin koulumaiseksi tai että rajoittuisin ajatukseen opiskelusta vain koulumaisesti. Toivottavasti yksikään oikea vallankumousmies ei epäile minun kieltäytyvän tässä tapauksessa sisällyttämästä tuohon „opiskelu”-käsitteeseen joitakin kepposia, jonkinlaista oveluutta, juonikkuutta tai jotakin sen tapaista. Tiedän, että Länsi-Euroopan säädyllyisessä ja vakavassa valtiossa moinen ajatus herättäisi todella kauhua eikä yksikään kunnan virkamies suostuisi ottamaan sitä edes pohdittavaksi. Mutta luotan siihen, ettemme ole vielä kyllin byrokralisoituneita ja ettei tämän ajatuksen pohtiminen herätä meillä muuta kuin hilpeyttä.

Tosiaankin, miksei voitaisi yhdistää toisiinsa mieluista ja hyödyllistä? Miksei voitaisi käyttää hyväksi jotain huvittavaa tai puolittain huvittavaa kepposta saadaksemme selville jotain naurettavaa, jotain vahingollista, jotain puolittain naurettavaa, puolivahingollista j.n.e.?

Minusta tuntuu, että meidän Työläis- ja talonpoikaisinspektiomme voittaa paljon, jos ottaa nämä huomautukset harkittavakseen, ja että niiden konstien luettelo, joiden avulla KKK:mme tai sen virkaveljet Työläis- ja talonpoikaisinspektiossa ovat saaneet eräitä loistavimpia voittojaan, tulee lisääntymään aika lailla meidän tulevien „TTI-laistemme” ja „KKK-laistemme” seikkailuista paikoissa, joita ei ole oikein sopiva mainita säädyllyisissä ja koreissa oppikirjoissa.

* *
*

Miten puolue-elimia voidaan yhdistää neuvostovirastoihin? Eikö siinä ole jotain sopimatonta?

En aseta tätä kysymystä omista nimissäni, vaan niiden nimissä, joihin jo edellä viittasin sanoessani, että meillä on byrokraatteja puolue-elimissäkin eikä ainoastaan neuvostovirastoissa.

Miksi tosiaankin noita molempia ei voitaisi yhdistää, jos asian etu sitä vaatii? Eikö kukaan ole sitten koskaan huomannut, että sellaisessa kansankomissariaatissa kuin Ulkoasiain komissariaatissa tästä yhdistämisestä on ollut sangen suurta hyötyä ja että se on toteutettu käytännössä aivan alusta pitäen? Eikö Politbyroossa käsitellä puolueen näkökannalta monia sellaisia pieniä ja suuria kysymyksiä, millä „siirrolla” meidän pitäisi vastata ulkovaltojen „siirtoihin”, ehkäistäksemme sanokaamme vaikkapa niiden vinkeet, etten käyttäisi karkeampaa sanontaa? Eikö tämä neuvosto- ja puolue toiminnan joustava yhdistäminen ole politiikkamme tavattoman tehokkuuden lähde? Luulen, että se, mikä on osoittautunut kelpolliseksi ja vakiintunut käytäntöön ulkopoliitikassamme ja tullut jo niin tavanomaiseksi, ettei se tällä alalla aiheuta mitään epäilyjä, sopii ainakin yhtä hyvin (ja mielestäni paljon paremminkin) koko valtiokoneistoomme nähden. Ja Työläis- ja talonpoikaisinspektion tarkoituksenahan on vaikuttaa koko valtiokoneistoomme, ja sen toiminnan pitää ulottua poikkeuksetta kaikkiin valtion laitoksiin, niin paikallis- kuin keskuslaitoksiinkin, kauppalaitoksiin ja virastoihin, oppilaitoksiin, arkistoihin, teatterilaitoksiin j.n.e.— sanalla sanoen kaikkiin ilman pienintäkään poikkeusta.

Miksei sitten näin laajaulotteisen laitoksen osalta, jolta sitä paitsi vaaditaan vielä tavatonta toimintamuotojen joustavuutta, miksei sen osalta voitaisi sallia omalaatuista puoluevalvontaelimen ja neuvostovalvontaelimen yhdistämistä?

Minä en näe siinä mitään esteitä. Pikemminkin luulen, että ainoastaan sellainen yhdistäminen takaa menestyksen työssä. Luulen, että tässä suhteessa kaikki epäilyt ovat lähtöisin valtiokoneistomme pölyisimmistä nurkista ja että niihin on vastattava pelkästään ivalla.

* *
*

Toinen epäily: onko sopivaa, että opiskelutoiminta yhdistetään virkatoimintaan? Käsittääkseni se ei ole ainoastaan sopivaa, vaan juuri niin pitää ollakin. Yleensä meihin on ehtinyt tarttua länsieurooppalaisesta valtioelämästä monia mitä vahingollisimpia ja naurettavimpia ennakkoluuloja, vaikka olemmekin suhtautuneet siihen mitä vallankumouksellisimmin ja osaksi meidän rakastettavat byrokraattimme ovat tartuttaneet meihin niitä tahallaan, tarkoituksellisesti, siinä keinottelutarkoituksessa, että heidän onnistuu monesti kalastella moisten ennakkoluulojen sameassa vedessä; ja he ovat kalastelleet tuossa sameassa vedessä siinä määrin, että vain täysin sokeat joukostamme ovat saattaneet olla näkemättä, miten laajasti tuota kalastusta on harjoitettu.

Kaikilla yhteiskunnallisten, taloudellisten ja poliittisten suhteiden aloilla me olemme „hirveän” vallankumouksellisia. Mutta virka-arvojen kunnioituksessa, asiainhoitomuotojen ja -tapojen noudattamisessa meidän „vallankumouksellisuutemme” vaihtuu useinkin mitä ummehtuneimmaksi pinttyneisyydeksi. Tässä suhteessa on usein havaittavissa se mitä mielenkiintoisin ilmiö, että yhteiskuntaelämässä suureen eteenpäin-harppaukseen yhdistyy tavaton vähäisimpienkin muutosten pelko.

Se onkin ymmärrettävää, sillä rohkeimmat askeleet eteenpäin on otettu alalla, joka on ammoisista ajoista ollut teorian osana, ne on otettu alalla, jota on harrastettu etupäässä ja melkeinpä yksinomaan teoreettisesti. Venäläinen purki sydäntään inhottavan virkamieselämän kyllästyttämänä luomalla kotonaan tavattoman rohkeita teoreettisia rakennelmia, ja siksi nämä tavattoman rohkeat teoreettiset rakennelmat saivat meillä kovin yksipuolisen luonteen. Meillä sopivat olemaan rinnatusten teoreettinen rohkeus yleisissä suunnitelmissa ja hämmästyttävä pelkuruus johonkin vähäisimpäänkin kansliauudistukseen nähden. Jotakin suurta yleismaailmallista agraarivallankumousta käsiteltiin sellaisella rohkeudella, mikä oli muissa maissa ennen kuulumatonta, mutta samalla ei riittänyt mielikuvitusta jonkin merkitykseltään kymmenennellä tilalla olevan kansliauudistuksen toimeenpanemiseen; ei riittänyt mielikuvitusta tai kärsivällisyyttä soveltaa tähän uudistukseen

niitä samoja yleisiä väittämiä, jotka antoivat niin „loistavia” tuloksia yleisiin kysymyksiin sovellettuina.

Senpä vuoksi nykyisessä jokapäiväisessä elämässämme yhdistyykin hämmästyttävän paljon erittäin suuren rohkeuden piirteitä ja ajatuksen arkuutta, jota ilmenee pienimmänkin muutoksen edessä.

Luullakseni toisin ei ole ollutkaan yhdessäkään todella suuressa vallankumouksessa, sillä todella suuret vallankumoukset syntyvät ristiriidoista, joita on toisaalta vanhan, vanhaa parantelemaan suunnatun ja toisaalta mitä abstraktisimman uuteen suuntautuvan pyrkimyksen välillä, jota paitsi uuden pitää olla jo niin uutta, ettei siinä olisi hivenenkään vertaa vanhaa.

Ja mitä jyrkempi tämä vallankumous on, sitä kauemmin kestää aika, jolloin säilyy hyvin monia tällaisia ristiriitoja.

* *
*

Yleisenä piirteenä jokapäiväisessä elämässämme on nyt seuraava: olemme hävittäneet kapitalistisen teollisuuden, olemme koettaneet hävittää perustuksiaan myöten keskiaikaiset laitokset, tilanherrojen maanomistuksen ja luoneet sillä pohjalla pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaiston, joka seuraa proletariaattia siksi, että se luottaa tämän vallankumouksellisen toiminnan tuloksiin. Meidän ei kuitenkaan ole helppoa pysyä pystyssä tämän luottamuksen varassa siihen saakka, kunnes sosialistinen vallankumous voittaa kehittyneimmissä maissa, sillä pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaiston työn tuottavuus pysyy, varsinkin uuden talouspolitiikan oloissa, taloudellisten syiden takia pakostakin äärimmäisen alhaisena. Ja kansainvälisestä tilanteestakin johtuu, että Venäjä on työnnetty nyt taaksepäin, että kansan työn tuottavuus on meillä nyt yleensä huomattavasti alhaisempi kuin ennen sotaa. Länsi-Euroopan kapitalistiset suurvallat ovat, osaksi tietoisesti, osaksi vaistonvaraisesti, tehneet kaiken voitavansa työntääkseen meidät taaksepäin, käyttääkseen Venäjän kansalaissodan aineksia aiheuttamaan maallemme mitä suurinta hävitystä. Juuri sellainen ulospääsy imperialistisesta sodasta näytti tietenkin tarjoavan heille sängen suuria etuja: ellei saataisikaan kukistetuksi

vallankumouksellista järjestelmää Venäjällä, niin ainakin vaikeutettaisiin sen kehitystä sosialismia kohti,— suunnilleen näin päättelivät nuo suurvallat eivätkä ne omalta näkökannaltaan voineet muulla tavalla päätelläkään. Lopputuloksena oli, että ne ratkaisivat asettamansa tehtävän puolittain. Ne eivät saaneet kukistetuksi vallankumouksen luomaa uutta järjestelmää, mutta ne eivät liioin antaneet sille mahdollisuutta ottaa heti sellaista askelta eteenpäin, mikä olisi todistanut oikeiksi sosialistien ennustukset ja antanut heille mahdollisuuden kehittää tavottoman nopeasti tuotantovoimia, kehittää kaikkia niitä mahdollisuuksia, jotka muotoutuisivat sosialismiksi, todistaa jokaiselle havainnollisesti, silminnähtävästi, että sosialismin uumenissa piilee jättiläismäisiä voimia ja että ihmiskunta on nyt astunut uuteen, tavottoman loistavia mahdollisuuksia tarjoavaan kehityskauteen.

Kansainvälisten suhteiden järjestelmä on muodostunut nyt sellaiseksi, että voittajavaltiot ovat orjuuttaneet Euroopan erään valtion, nimittäin Saksan. Edelleen muutamat valtiot, vieläpä Lännen vanhimmat valtiot, ovat päässeet voittonsa johdosta sellaiseen asemaan, että ne voivat käyttää tätä voittoa hyväkseen ja tehdä eräitä toisarvoisia myönnytyksiä omille sorreituille luokilleen, myönnytyksiä, jotka ainakin viivyttävät vallankumousliikettä niissä ja luovat jotain „yhteiskunnallisen rauhan” tapaista.

Samaan aikaan juuri viimeinen imperialistinen sota suisti lopullisesti pois raiteiltaan koko joukon maita: Itä, Intia, Kiina j.n.e. Niiden kehityksen suunta muodostui lopullisesti yleiseurooppalaisen kapitalistisen mittakaavan mukaiseksi. Ne joutuivat yleiseurooppalaiseen käymistilaan. Ja koko maailmalle on nyt selvää, että ne on saatu mukaan sellaiseen kehitykseen, joka ei voi olla johtamatta koko maailman kapitalismin kriisiin.

Näin ollen ratkaistavanamme on tällä hetkellä seuraava kysymys: onnistummeko pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaistuotantomme oloissa, hävitetyssä maassamme kestäämään siihen saakka, kunnes Länsi-Euroopan kapitalistiset maat pääsevät kehityksessään sosialismiin? Mutta se ei tapahdu niissä siten, kuin aikaisemmin oletimme. Se ei tapahdu niissä sosialismin tasaisen „kypsymisen” tietä, vaan valtioiden harjoittaman toisten valtioiden riiston tietä, imperialistisessa sodassa voitetun

tärkeimmän valtion ja samalla koko Idän riiston tietä. Mutta toisaalta juuri tämän ensimmäisen imperialistisen sodan vaikutuksesta Itä on joutunut lopullisesti vallankumoukselliseen liikkeeseen ja tullut lopullisesti vedetyksi yleiseen koko maailman käsittävään vallankumousliikkeen pyörteeseen.

Minkälaista taktiikkaa tämä asiointila vaatii maaltamme? Nähtävästi seuraavanlaista: meidän täytyy noudattaa mitä suurinta varovaisuutta säilyttääksemme työväenvaltamme, pitääksemme pienen ja mitä pienimmäksi pirstoutuneen talonpoikaistomme sen arvovallan vaikutuksessa ja sen johdettavana. Meille on plussana se, että koko maailma on jo siirtymässä siihen liikkeeseen, joka synnyttää yleismaailmallisen sosialistisen vallankumouksen. Mutta meille on miinuksena se, että imperialistien on onnistunut jakaa koko maailma kahdeksi leiriksi, ja mutkana tässä jaossa on lisäksi se, että Saksan, tämän kapitalistisen kulttuurikehityksen kannalta todella edistyneen maan, on nyt tavattoman vaikea nousta uudelleen. Kaikki n.s. Lännen kapitalistiset suurvallat nokkivat sitä eivätkä anna sen nousta. Ja toisaalta koko Itä satoja miljoonia käsittävine riistettyine työtätekevine väestöineen, joka on saatettu äärimmäisen tukalaan tilaan, asemaan, jolloin sen fyysiset ja aineelliset voimat eivät ole mitenkään verrattavissa minkään länsieurooppalaisen, paljon pienemmän valtion fyysillisiin, aineellisiin ja sotilaallisiin voimiin.

Voimmeko me välttää uhkaavaa yhteenottoa näiden imperialististen valtioiden kanssa? Onko meillä toivoa, että menestyvien Lännen imperialististen valtioiden ja menestyvien Idän imperialististen valtioiden väliset sisäiset ristiriidat ja selkkaukset antavat meille lykkäystä toisen kerran, niin kuin ne antoivat ensimmäisen kerran, kun Venäjän vastavallankumouksen tueksi tarkoitettu Länsi-Euroopan vastavallankumouksen hyökkäys meni myttyyn niiden ristiriitojen takia, joita on Lännen ja Idän vastavallankumouksellisten leirissä, itäisten riistäjien ja läntisten riistäjien leirissä, Japanin ja Amerikan leirissä?

Tähän kysymykseen pitänee nähdäkseni vastata niin, että tässä suhteessa ratkaisu riippuu liian monista seikoista, ja taistelun lopputulos voidaan yleensä aavistaa vain sen perusteella, että loppujen lopuksi itse kapitalismi

opettaa ja kasvattaa taisteluun maapallon väestön valtaenemmistön.

Taistelun tulos riippuu viime kädessä siitä, että Venäjä, Intia, Kiina j.n.e. muodostavat väestön valtaenemmistön. Ja juuri tämä väestöenemmistö onkin viime vuosina tullut tavattoman nopeasti mukaan taisteluun vapautumisensa puolesta, joten tältä kannalta ei voida olla hetkeäkään kahden vaiheilla siitä, minkälainen on oleva yleismaailmallisen taistelun lopullinen ratkaisu. Tältä kannalta sosialismin lopullinen voitto on varmasti ja ehdottomasti taattu.

Mutta meitä ei kiinnosta tämä sosialismin lopullisen voiton kiertämättömyys. Meitä kiinnostaa se taktiikka, jota meidän, Venäjän kommunistisen puolueen, meidän, Venäjän Neuvostovallan, on noudatettava estääksemme Länsi-Euroopan vastavallankumoukselliset valtiot musertamasta meitä. Voidaksemme turvata olemassaolomme siihen saakka, kunnes tapahtuu seuraava sotilaallinen yhteenotto vastavallankumouksellisen imperialistisen Lännen sekä vallankumouksellisen ja nationalistisen Idän välillä, maailman sivistysvaltioiden ja itämaisesti takapajuisten valtioiden välillä, jotka kuitenkin muodostavat enemmistön,—tämän enemmistön täytyy ehtiä sivistyä. Mekään emme ole kyllin sivistyneitä voidaksemme siirtyä välittömästi sosialismiin, vaikka meillä onkin siihen poliittiset edellytykset. Meidän on noudatettava tällaista taktiikkaa tai toteutettava pelastuaksemme seuraavanlaisia politiikkaa.

Meidän on pyrittävä rakentamaan valtio, jossa työläiset säilyttävät johtoasemansa talonpoikiin nähden ja talonpoikien luottamuksen sekä mitä suurinta säästäväisyyttä noudattaen karkottavat yhteiskunnallisista suhteistaan tyyten pois kaikki liiallisuuksien jäljet.

Meidän täytyy päästä valtiokoneistossamme mitä suurimpaan säästäväisyyteen. Meidän on karkotettava siitä kaikki liiallisuuksien jäljet, joita siihen on jäänyt niin paljon tsaarin Venäjästä, sen virkavaltaisesta ja kapitalistisesta koneistosta.

Eikö siitä tule talonpoikaisen rajoittuneisuuden valtakunta?

Ei. Jos työväenluokka pysyy talonpoikaiston johtajana, niin noudattamalla valtiossamme mitä suurinta taloudellista säästäväisyyttä voimme säästää ja käyttää

vähäisimmätkin säästöt koneellisen suurteollisuutemme, sähköistämisen ja hydrauliseen menetelmään perustuvan turveteollisuuden kehittämiseen, Volhovin¹⁴⁹ voimalaitoksen loppuunrakentamiseen j.n.e.

Siinä ja vain siinä on meidän toivomme. Vasta silloin me voimme, kuvaannollisesti sanoen, hypätä yhden ratsun satulasta toisen ratsun satulaan: nimittäin talonpoikaisen, maalaismaisen, raihnaisen ratsun satulasta, rappiotilaan saatetun talonpoikaismaan oloja vastaavan säästäväisyyden ratsun satulasta sellaisen ratsun satulaan, jota proletariaatti kaipaa eikä voi olla kaipaamatta,—koneellisen suurteollisuuden, sähköistämisen, Volhovin y.m.s. satulaan.

Tällä tavalla sidon ajatuksissani työmme, politiikkamme, taktiikkamme ja strategiamme yleissuunnitelman uudelleenjärjestetyn Työläis- ja talonpoikaisinspektion tehtäviin. Juuri tämä tekee nähdäkseni oikeutetuksi sen tavattoman suuren huolenpidon ja sen poikkeuksellisen huomion, jota meidän tulee osoittaa Työläis- ja talonpoikaisinspektiota kohtaan, nostamalla se erittäin korkealle, antamalla sille KK:n oikeuksin toimivan johdon j.n.e., j.m.s.

Siihen oikeuttaa se, että vain puhdistamalla koneistomme mahdollisimman perusteellisesti, supistamalla mahdollisimman paljon kaikkea, mikä siinä ei ole ehdottomasti välttämätöntä, me jaksamme kestää varmasti. Sitä paitsi me jaksamme pysyä ei pientalonpoikaisen maan tasolla, ei vain tämän yleisen rajoittuneisuuden tasolla, vaan tasolla, joka on kohoava jatkuvasti edelleen ja edelleen koneellistettua suurteollisuutta kohti.

Haaveilen, että Työläis- ja talonpoikaisinspektiomme saisi suorittaakseen näin yleviä tehtäviä. Senpä vuoksi suunnittelen sen osalta mitä arvovaltaisimman puoluejohdon ja „tavallisen” kansankomissariaatin yhdistämistä.

Maaliskuun 2 pnä 1923.

„Pravda” № 49,
maaliskuun 4 pnä 1923
Allekirjoitus: N. Lenin

Julkaistaan „Pravda” lehden
tekstistä, joka on tarkistettu
pikakirjoitteen mukaan